

De Erfgoedmonitor

Home > Onderwerpen > Inspectiegegevens Monumentenwacht

Inspectiegegevens Monumentenwacht

In elke provincie is een Monumentenwacht actief. Een monumentenwacht inspecteert monumentale gebouwen en adviseert eigenaren over het onderhoud van hun monumenten.

In de meeste gevallen heeft de provinciale Monumentenwacht een eigen bestuur, een eigen uitvoeringsorganisatie en een eigen subsidierelatie met de betreffende provincie. Het komt ook voor dat de Monumentenwacht als zelfstandige eenheid deel uitmaakt van een zogenaamd Erfgoedhuis. De Monumentenwachten van Friesland en Drenthe vallen onder één bestuur.

Digitale inspectiegegevens

De Monumentenwachten beschikken over een groot aantal abonnees waardoor deze organisatie de beschikking heeft over gegevens van bijna een kwart van alle gebouwde rijksmonumenten. Per inspectie stelt de Monumentenwacht een rapportage op, sinds enige jaren worden de gegevens ook digitaal geregistreerd. Hierdoor kan voor heel Nederland, per provincie, per gemeente en per monumentcategorie een beeld verkregen worden van de staat van het onderhoud en het casco van de geïnspecteerde rijksmonumenten. Het beeld dat de gegevens van de Monumentenwachten geven heeft uitsluitend betrekking op de door hen geïnspecteerde monumenten. In 2016 onderzoekt de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) in hoeverre deze gegevens representatief zijn voor alle gebouwde rijksmonumenten.

De begrippen 'onderhoud' en 'casco'

'Onderhoud' richt zich voornamelijk op het vervangen, bijhouden en herstellen van onderdelen, zoals schilder- en voegwerk. Onder 'casco' wordt verstaan de dragende onderdelen en het omhulsel, dat grofweg bestaat uit dak, kappen met spantconstructies, balklagen en vloeren, gevels, dragende muren met wandopeningen, funderingen en kelders en gewelven.

Aantal inspecties afhankelijk van abonnement

Van 2008 tot en met 2013 zijn in totaal 44.710 inspecties uitgevoerd. De inspectiefrequentie per monument is afhankelijk van het abonnement van de klant. De Monumentenwachten voeren ook eenmalige inspecties uit. Zo zijn er in de meetperiode 2008 - 2013 3.195 monumenten éénmaal geïnspecteerd, 6.344 tweemaal, 10.311 driemaal, 12.228 viermaal, 8.585 vijfmaal en 4.038 monumenten in alle zes de jaren.

Trend in beeld

Nieuw in deze monitor is de toevoeging van de trend in de inspectiegegevens van de Monumentenwachten. De RCE beschikt nu over inspectiegegevens van zes achtereenvolgende jaren: 2008 tot en met 2013. Op basis van deze gegevens is het mogelijk een trend te bepalen: gaat het beter of minder met de staat van het casco en/of onderhoud van de rijksmonumenten die zijn geïnspecteerd door de Monumentenwacht, of blijft dit gelijk?

Indicatoren bij dit onderwerp

Monumentenwacht - casco

In 2013 heeft de Monumentenwacht 5.860 inspecties bij gebouwde rijksmonumenten uitgevoerd. De meeste vonden plaats in de categorie 'gebouwen en woonhuizen' (2.326). In deze categorie bleek het casco van 97,9% van deze monumenten in redelijke of goede staat. Voor alle geïnspecteerde monumenten tesamen was dit gemiddeld 97,2%.

Monumentenwacht - onderhoud

De Monumentenwacht heeft in 2013 in totaal 5.860 inspecties bij gebouwde rijksmonumenten uitgevoerd. 39,7% (2.326) hiervan had betrekking op de categorie 'gebouwen en woonhuizen'. Het onderhoud van 87,4% van alle geïnspecteerde monumenten was 'redelijk' of 'goed'. De meeste inspecties werden in de provincie Noord-Brabant (992) uitgevoerd.

Monumentenwacht - aantal geïnspecteerde monumenten

In de periode 2008-2013 zijn 44.707 rijksmonumenten geïnspecteerd. Als we alleen kijken naar de laatste inspectie bedraagt de deelpopulatie 15.246 monumenten. Het beeld van het onderhoud is dan 84% 'redelijk' tot 'goed', van het casco is dit 95,4%, gemiddeld iets lager dan de beoordelingsresultaten uit het laatste meetjaar 2013 ('goed' of 'redelijk' onderhoud 87,4% en idem casco 97,2%).

Monumentenwacht - trend casco

Bij monumenten die meer dan twee maal zijn geïnspecteerd is een trend in de beoordeling vastgesteld. Bij 70,3% van de meermalen geïnspecteerde monumenten is de staat van het casco gelijk gebleven, bij 21,2% vooruit gegaan en bij 8,6% achteruit. Het casco van de 'weg- en waterwerken' en de 'verdedigingswerken' gingen in verhouding minder vooruit dan de overige categorieën.

Monumentenwacht - trend onderhoud

Bij monumenten die meer dan twee maal zijn geïnspecteerd is een trend in de beoordeling vastgesteld. Bij 47,2% van de meermalen geïnspecteerde monumenten is de staat van het onderhoud gelijk gebleven, bij 31,1% vooruit gegaan en bij 21,7% achteruit. Het onderhoud van de 'weg- en waterwerken' werd in verhouding iets slechter.

Monumentenwacht - steekproef niet-abonnees

In 2010 is een steekproef uitgevoerd onder monumenten die niet door de Monumentenwacht zijn geïnspecteerd. Monumenten die regelmatig worden geïnspecteerd lijken gemiddeld in een betere staat te verkeren.

Monumentenwacht - risicogroepen

702 (4,6%) rijksmonumenten die tussen 2008-2013 voor het laatst door de Monumentenwacht zijn geïnspecteerd hebben een restauratieachterstand. Bij in totaal nog eens 918 (6%) van de 15.246 voor het laatst geïnspecteerde rijksmonumenten bestaat het risico op achteruitgang cq. verval. Zij hebben een casco in de categorie 'redelijk' in combinatie met onderhoud 'matig' of 'slecht'.

